

UZASADNIENIE

Powód Z. F., w pozwie skierowanym w dniu 9 sierpnia 2016r. przeciwko (...) Uniwersytetowi Technologicznemu w S., po ostatecznym sprecyzowaniu (k. 9), domagał się zasądzenia kwoty 1.092 zł tytułem wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe przepracowane zdaniem powoda w roku akademickim 2011/2012.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w roku akademickim 2011/2012 miał zaplanowane 224 godziny dydaktyczne, z czego 210 w ramach pensum, a 14 godzin jako ponadwymiarowe. Z uwagi na jego chorobę w pierwszym zimowym semestrze powód nie przepracował 185 godzin pensum. Jednakże zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym godziny te powinny być rozliczone jako godziny pensum przepracowane zgodnie z planem. W drugim semestrze powód przepracował pozostałe 25 godzin w ramach pensum oraz 14 godzin, zdaniem powoda, ponadwymiarowych. Pomimo tego pozwany nie wypłacił mu wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe zaliczając je w miejsce nieprzepracowanych w pierwszym semestrze co jest niezgodne z przepisem art. 151 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Powód powołał się też na swoją korespondencję z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ww. przedmiocie.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 22 grudnia 2016r. w postępowaniu upominawczym nakazano pozwanemu (...) Uniwersytetowi Technologicznemu w S. wypłatę powodowi żądanej kwoty.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (...) Technologiczny w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniósł w nim zarzut przedawnienia żądania dochodzonego przez powoda.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że zgodnie z treścią art. 151 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wymiar godzin ustala się na podstawie rozliczenia jedynie faktycznie przepracowanych godzin po przekroczeniu zaplanowanego wymiaru pensum i niezależnie od tego czy pensum zostało przepracowane faktycznie, czy też zaliczone tylko jako przepracowane na podstawie art. 151 ust.1 pkt 7 lit. a ww. ustawy. Sens przepisu art. 151 ust. 1 pkt 7 lit. a jest zaś taki, że nauczyciel, choć nie przepracował (z usprawiedliwionych przyczyn wskazanych w tym przepisie) zaplanowanych dla niego godzin zajęć dydaktycznych, nie musi ich odpracowywać, by można było uznać, że wywiązał się z nałożonych na niego i wynikających z ustawy obowiązków dydaktycznych (wykonania rocznego wymiaru pensum). Nauczyciel akademicki za swoją pracę, w tym wykonanie rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych (pensum), otrzymuje bowiem co miesiąc wynagrodzenie niezależnie od tego czy w danym miesiącu w ogóle przeprowadza zajęcia dydaktyczne. Zgodnie też z treścią art. 130 w zw. z art. 111 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym czas pracy nauczyciela akademickiego określony jest zakresem jego obowiązków dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych. Wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk określa statut uczelni. Pozwany wskazał, że jego stanowisko w tym zakresie zostało potwierdzone przez Sąd w sprawie IXP 438/15 z pozwu powoda o ustalenie prawa do wynagrodzenia za 14 spornych godzin ponadwymiarowych w roku akademickim 2011/2012.

W zakresie podniesionego zarzutu przedawnienia pozwany wskazał, że zgodnie z art. 291 § 1 k.p. w zw. z art. 136 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Według § 10 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej i § 10 rozporządzenia z dnia 5 października 2011r. obowiązującego w tym zakresie od 1 stycznia 2012r., wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych przyznaje się po dokonaniu rozliczenia godzin zajęć dydaktycznych ustalonych zgodnie z planem, raz w roku, po zakończeniu roku akademickiego, z tym że rektor może zarządzić rozliczanie w krótszych okresach. Zgodnie z treścią § 5 Regulaminu studiów, wprowadzonego uchwałą nr 30 Senatu (...) w S. z dnia 30 marca 2009r., obowiązującego od 1 października 2009r., rok akademicki 2011/2012 trwał u pozwanego od 1 października 2011r. do 30 września 2012r. Nie ulega zatem

wątpliwości, że roszczenie powoda stało się wymagalne w 2012r. Przedawnienie tego roszczenia nastąpiło zatem w 2015r., zaś pozew w niniejszej sprawie został wytoczony w sierpniu 2016r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. F., zatrudniony w (...) Uniwersytecie Technologicznym w S. jako nauczyciel akademicki – profesor nadzwyczajny, miał zaplanowane do przepracowania w roku akademickim 2011/2012 - 224 godziny zajęć dydaktycznych, w tym 210 godzin pensum i 14 godzin ponadwymiarowych.

Z uwagi na nieobecność z powodu niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 października 2011r. do 30 kwietnia 2012r. Z. F. w roku akademickim 2011/2012 przepracował jedynie 39 godzin, a 185 godzin pozostało nieprzepracowanych.

Niesporne, a nadto dowód: indywidualny plan zajęć – k. 40-42, przesłuchanie powoda Z. F. w charakterze strony – k. 94-95

Z. F. nie otrzymał wynagrodzenia za zaplanowane 14 godzin ponadwymiarowych.

Niesporne

Przy naliczaniu wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe za dyplomy obronione w okresie od 1 lipca do 30 października 2012r. omyłkowo zostało naliczone wynagrodzenie za dwie prace dyplomowe obronione przez Z. F. i wypłacone mu wraz z wynagrodzeniem za grudzień 2012r. Pismem z dnia 12 grudnia 2012r. pracodawca zwrócił się do Z. F. o wyrażenie zgody na potrącenie tej kwoty z jego wynagrodzenia za styczeń 2013r., jako omyłkowo mu wypłaconej. Z. F. w piśmie z dnia 3 stycznia 2013r. nie wyraził zgody na takie potrącenie.

Dowód: pismo z dnia 12.12.2012 r. k. 12, pismo z dnia 3.01.2013r. – k. 13

W (...) Uniwersytecie Technologicznym w S. nie obowiązuje układ zbiorowy, ani regulamin wynagradzania.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie powoda Z. F. w charakterze strony – k. 94-95

W sprawie IXP 458/15 prawomocnym wyrokiem oddalono powództwo Z. F. o ustalenie, iż przysługuje mu wynagrodzenie za 14 godzin ponadwymiarowych w roku akademickim 2011/2012.

Niesporne, a nadto dowód: wyrok wraz z uzasadnieniem w sprawie IXP 458/15 – w aktach sprawy IXP 458/15

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu na skutek uznania przez Sąd za skuteczny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda. Było ono także merytorycznie niezasadne.

Stan faktyczny w sprawie był w całości niesporny. Sporna natomiast była interpretacja przepisów prawa i ocena faktów, która w konsekwencji sprowadzała się do odpowiedzi na pytanie czy powód w roku akademickim 2011/2012 przepracował 14 godzin ponadwymiarowe, za które należałoby mu się wynagrodzenie. Niespornie na rok akademicki 2011/2012 miał on zaplanowane w sumie 224 godziny zajęć dydaktycznych, w tym 210 godzin w ramach obowiązującego go pensum i 14 godzin jako godziny ponadwymiarowe. Z uwagi na nieobecność z powodu niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 października 2011r. do 30 kwietnia 2012r. powód niespornie przepracował w roku akademickim 2011/2012 ostatecznie jedynie 39 godzin, a 185 godzin pozostało nieprzepracowanych. Niespornie w pozwanym (...) Uniwersytecie Technologicznym w S. (dalej (...)) nie obowiązuje też układ zbiorowy czy regulamin wynagradzania.

Zasady wynagradzania za pracę, w tym za pracę w godzinach ponadwymiarowych nauczycieli akademickich w przypadku braku wewnętrznych regulacji w tym zakresie w danej uczelni (jak w przypadku (...)) regulują przepisy wydane na podstawie art. 151 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym

(Dz.U.2016.1842.j.t.) przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej (Dz.U.2011.243.1447).

Zgodnie z art. 151 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym - warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej do czasu objęcia ich układem zbiorowym pracy lub regulaminem wynagradzania określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, ustalając: sposób ustalania i zaliczania godzin pracy, w tym godzin ponadwymiarowych przypadających w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy dla celu ustalenia wysokości wynagrodzenia przysługującego w tym okresie, uwzględniając zasady, że:

a) w czasie choroby lub innej nieprzewidzianej, usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela akademickiego godziny zajęć dydaktycznych wynikające z pensum dydaktycznego, które według planu zajęć przypadają na okres tej nieobecności, zalicza się, dla celów ustalenia liczby godzin zajęć dydaktycznych, jako godziny przepracowane zgodnie z planem,

b) wymiar godzin ponadwymiarowych ustala się na podstawie rozliczenia faktycznie przepracowanych godzin,

c) nauczycielowi akademickiemu, dla którego nie zaplanowano obciążenia dydaktycznego z powodu jego zatrudnienia po rozpoczęciu roku akademickiego, przewidzianej nieobecności w pracy związanej w szczególności z długotrwałą chorobą, urlopem bezpłatnym lub innym zwolnieniem od pracy, odbywaniem służby wojskowej, urlopem macierzyńskim, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopem ojcowskim, urlopem rodzicielskim albo ustania stosunku pracy przed zakończeniem roku akademickiego, zalicza się do przepracowanych godzin zajęć dydaktycznych jedną trzydziestą ustalonego dla danego stanowiska rocznego pensum za każdy tydzień nieobecności przypadającej za okres, w którym prowadzone są w uczelni zajęcia dydaktyczne - biorąc pod uwagę normy czasu pracy wynikające z przepisu ustawy.

Na podstawie zawartej w ww. przepisie delegacji ustawowej Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał powołane wyżej rozporządzenie z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej, a wcześniej rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2006r. (Dz.U. 2006.251.1852). Ona rozporządzenia obowiązywały (jedni po drugim) w okresie spornym.

Rozporządzenie z dnia 5 października 2011r. (i analogicznie rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2006r.) w zakresie wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe wprowadziło regulację w § 10, gdzie wskazano, iż wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych przyznaje się, po dokonaniu rozliczenia godzin zajęć dydaktycznych ustalonych zgodnie z planem, z uwzględnieniem zasad wynikających z § 7 i 8, raz w roku, po zakończeniu roku akademickiego, z tym że rektor może zarządzić rozliczanie tych zajęć w krótszych okresach.

Zgodnie z § 7 – w czasie choroby lub innej nieprzewidzianej, usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela akademickiego godziny zajęć dydaktycznych wynikające z pensum dydaktycznego, ustalonego na podstawie uchwał senatu oraz na podstawie decyzji kierownika jednostki organizacyjnej określonej w statucie, które według planu zajęć przypadają na okres tej nieobecności, zalicza się, dla celów ustalenia liczby godzin zajęć dydaktycznych, jako godziny przepracowane zgodnie z planem.

Redakcja § 10 rozporządzenia w powiązaniu z jego § 7 mogłaby wprowadzić sugerować, iż wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych przysługuje także wówczas, gdy nie wszystkie godziny zaplanowane w ramach pensum zostały w danym roku akademickim przepracowane przez nauczyciela (np. z powodu choroby), jednak taka regulacja pozostawałaby w sprzeczności z delegującym przepisem art. 151 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, który ustalając: sposób ustalania i zaliczania godzin pracy, w tym godzin ponadwymiarowych przypadających w

okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy dla celu ustalenia wysokości wynagrodzenia przysługującego w tym okresie, wprost nakazuje uwzględnić zasady, że:

a) w czasie choroby lub innej nieprzewidzianej, usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela akademickiego godziny zajęć dydaktycznych wynikające z pensum dydaktycznego, które według planu zajęć przypadająby na okres tej nieobecności, zalicza się, dla celów ustalenia liczby godzin zajęć dydaktycznych, jako godziny przepracowane zgodnie z planem,

b) wymiar godzin ponadwymiarowych ustala się na podstawie rozliczenia faktycznie przepracowanych godzin.

Przy ustalaniu wymiaru godzin ponadwymiarowych przepis ten wprost nakazuje wziąć pod uwagę jedynie faktycznie przepracowane godziny ponadwymiarowe, a o takich nie może być mowy, jeżeli nauczyciel nie przepracował wszystkich godzin w ramach swojego pensum, a jedynie takie założenie przyjmuje się stosując dyrektywę wynikającą z art. 151 ust. 1 pkt lit a ww. ustawy. Jak słusznie zauważył pozwany sens przepisu art. 151 ust. 1 pkt 7 lit. a jest taki, że nauczyciel, który nie przepracował (z usprawiedliwionych przyczyn wskazanych w tym przepisie) zaplanowanych dla niego godzin zajęć dydaktycznych, nie musi ich odpracowywać, by można było uznać, że wywiązał się z nałożonych na niego i wynikających z ustawy obowiązków dydaktycznych (wykonania rocznego wymiaru pensum). Nauczyciel akademicki za swoją pracę, w tym wykonanie rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych (pensum), otrzymuje bowiem co miesiąc wynagrodzenie niezależnie od tego czy w danym miesiącu w ogóle przeprowadza zajęcia dydaktyczne.

Rozporządzenie wprowadzające prawo do wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe niezależnie od ich faktycznego przepracowania wbrew delegacji ustawowej należałoby uznać za niezgodne z art. 151 ust. 1 pkt 7 lit b, a w konsekwencji z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Wymóg ustanowienia rozporządzenia „w celu wykonania ustawy” oznacza nakaz ścisłego powiązania rozporządzenia z treścią ustawy i traktowania rozporządzenia jako instrumentu służącego wykonaniu woli ustawodawcy i ustawy będącej wyrazem tej woli, jak również realizowaniu przez rozporządzenie tego samego celu, jaki realizuje ustawa. Przywołany wymóg wskazuje jednoznacznie na wykonawczy charakter rozporządzenia, które odróżnia ten akt od aktów samoistnych. Zadaniem aktu wykonawczego jest konkretyzacja norm ustawowych oraz zapewnienie realizacji ustawy upoważniającej, a nie tworzenie rozwiązań nieobjętych ustawą (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 listopada 2012r., U 4/12, OTK – A 2012/10/124).

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż pozwany podniósł skutecznie zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda. Domagał się on bowiem wynagrodzenia za 14 godzin ponadwymiarowych w roku akademickim 2011/2012, pozew zaś wytoczył dopiero w dniu 9 sierpnia 2016r.

Zgodnie z art. 291 § 1 k.p. – roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

W myśl art. 136 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym - w sprawach dotyczących stosunku pracy pracowników uczelni, nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Według cytowanego już wcześniej § 10 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej i § 10 rozporządzenia z dnia 5 października 2011r. obowiązującego w tym zakresie od 1 stycznia 2012r., wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych przyznaje się po dokonaniu rozliczenia godzin zajęć dydaktycznych ustalonych zgodnie z planem, raz w roku, po zakończeniu roku akademickiego, z tym że rektor może zarządzić rozliczanie w krótszych okresach.

Niespornie rok akademicki 2011/2012 trwał u pozwanego od 1 października 2011r. do 30 września 2012r. Roszczenie powoda stało się zatem wymagalne po zakończeniu roku akademickiego 2011/2012, czyli po dniu 30 września 2012r.

Rozliczenie godzin ponadwymiarowych za ten rok akademicki nastąpiło najpóźniej w dniu 30 listopada 2012r., ponieważ wraz z wynagrodzeniem za grudzień 2012r. (płatnym „z góry” zgodnie z ustawą) omyłkowo naliczono i wypłacono powodowi wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe za dyplomy obronione przez jego studentów w okresie od 1 lipca do 30 października 2012r. Przedawnienie roszczenia powoda o 14 godzin ponadwymiarowych (przy założeniu, że przysługiwało mu ono) nastąpiło zatem najpóźniej w dniu 30 listopada 2015r., zaś pozew w niniejszej sprawie został wytoczony w dniu 9 sierpnia 2016r.

Zgodnie z art. 117 § 1 i 2 k.c. - z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

W myśl zaś art. 120 § 1 k.c. - bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

W sprawie nie miały miejsca żadne zdarzenia zawieszające bądź przerywające bieg przedawnienia. Za takie zdarzenie nie można w szczególności uznać wytoczenia przez powoda powództwa o ustalenie, iż przysługiwało mu wynagrodzenie za 14 godzin ponadwymiarowych za rok akademicki 2011/2012r. (oddalonego ze względu na brak interesu prawnego), gdyż czynność ta nie zmierzała bezpośrednio do dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia, gdyż nie była to czynność konieczna dla uzyskania zaspokojenia roszczenia.

W pkt II wyroku Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. uwzględniając wartość przedmiotu sporu w sprawie. Przepisy te wprowadzają zasadę odpowiedzialności finansowej za wynik postępowania i zaliczają do kosztów procesu wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika. Kwota 270 zł tegoż wynagrodzenia wynika z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych według stanu obowiązującego w dniu wytoczenia powództwa.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

29 maja 2017r.